

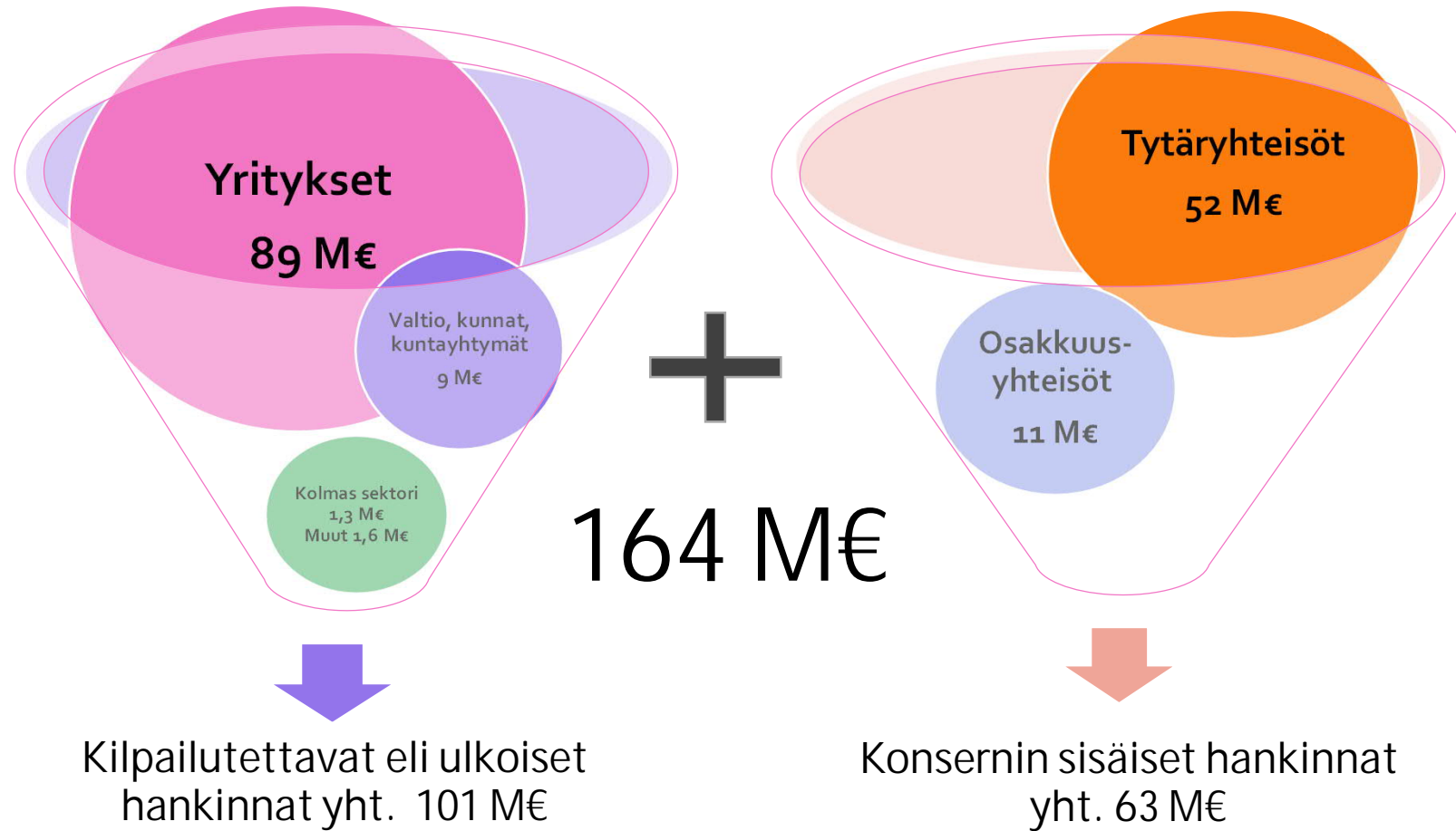
KUOPIO

Kuopion
kaupungin
hankintaohjelman
seuranta 2023

Kaupunginhallitus 15.4.2024

Kuopion kaupungin hankinnat vuonna 2023

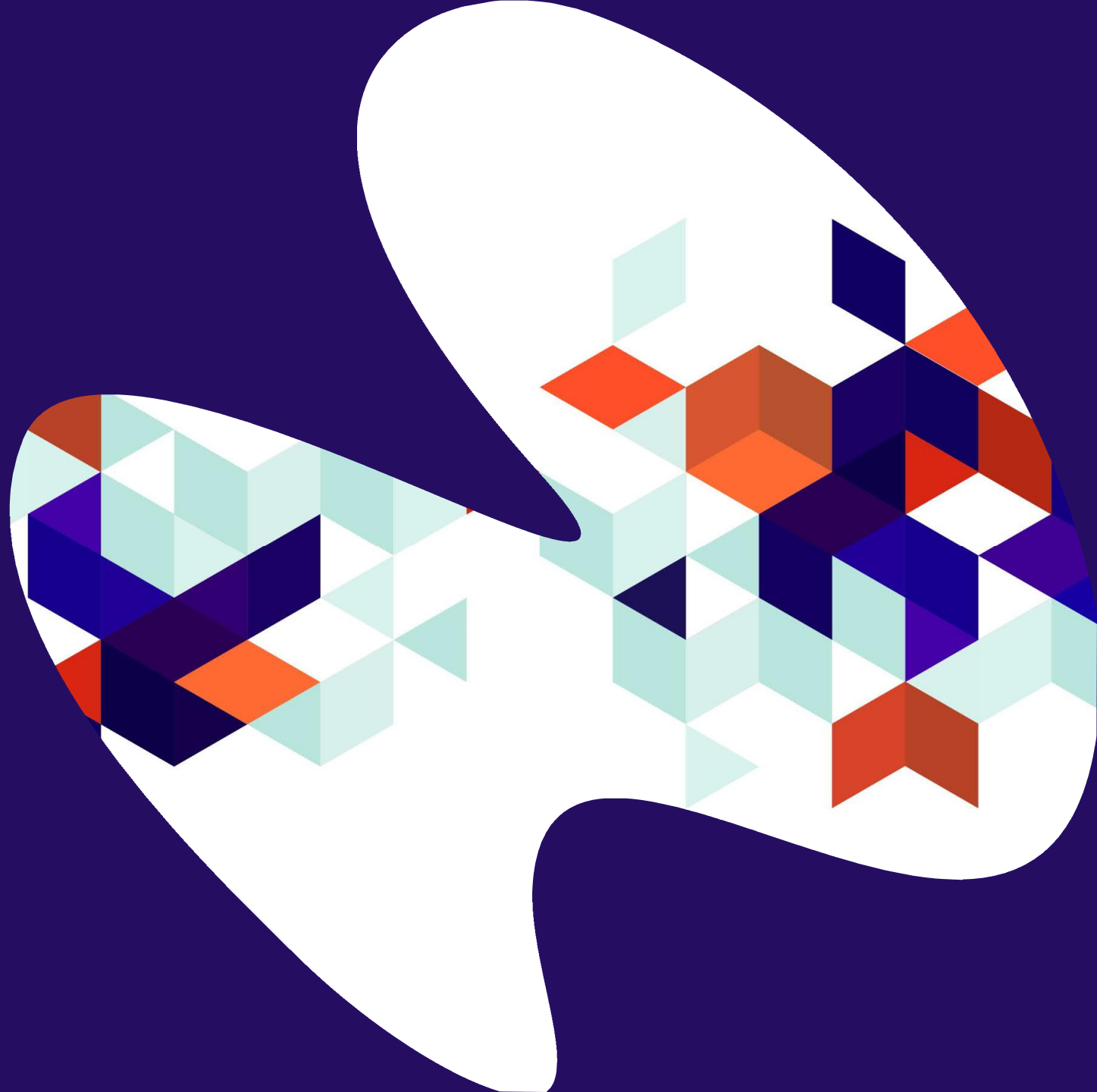
Kuopion kaupungin hankintojen (sisäiset ja ulkoiset palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat) jakautuminen konsernin sisäisiin ja ulkoisiin hankintoihin. Ei sisällä investointeja.

Kuopion kaupungin hankintaohjelma ja sen seuranta 2023

- Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.6.2023 § 51 Hankintaohjelman 2023-2030, joka toteuttaa kaupungin strategiaa ja linjaa kaupungin hankintojen tekemistä. Hankintaohjelman toteutumisen seuranta toteutetaan osana talousarvion seuranta osavuosiseurannassa ja tilinpäätöksessä. Hankintaohjelma tarkistetaan vähintään kerran valtuustokaudessa.
- Hankintaohjelman tavoitteiden ja mittareiden toteumasta vuodelta 2023 on laadittu yhteenveto, joka on tämän esityksen liitteenä.
- Hankintatiimin toiminnan kehittäminen
  - Kaupungin hankintatoiminnan kehittämiseksi koottu hankintatiimi on toiminut lähes kaksi vuotta. Hankintatiimin yhteistyötä ja vuorovaikutusta on lisätty ja tiimi käsittelee mm. hankintaohjelmaan liittyvien strategisten tavoitteiden ja mittareiden jalkauttamista, ajankohtaisia hankinta-asioita sekä kaupungin ja Sansian välisen yhteistyön kehittämistä. Hankintatiimin toimintaan on saatu mukaan myös alueellisista ympäristönsuojelunpalveluista asiantuntijoita kehittämään, tukemaan ja kouluttamaan ekologisuuden huomioimista hankinnoissa. Uutena osallistujana hankintatiimissä on työllisyyspalveluiden hankintavastaava.
- Hankintojen raportoinnin kehittäminen
  - Kuopion kaupungin hankinnoista on mahdollista saada varsin yksityiskohtaista tietoa toimittajittain, tuoteryhmittäin ja palveluittain sekä hyödyntää tietoa mm. arvioitaessa hankintojen aluetaloudellisia vaikutuksia ja suunniteltaessa tulevia hankintoja. Pienhankintojen raportointia on kehitetty siten, että raportointi olisi mahdollista tuottaa suoraan kaupungin asiantuntijajärjestelmästä. Toimintamalli on testauksessa asiantuntijajärjestelmässä.

KUOPIO

Hankintaohjelman
mittareiden toteuma
2023

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Elinympäristö ja osallisuus	1.Hankinnoissa huomioidaan palvelunkäyttäjien tai heitä edustavien tahojen osallistuminen hankinnan valmisteluun	1.1 Palvelun käyttäjien osallistuminen hankintojen valmisteluun kpl/ vuosi	7 kpl/vuosi	4 kpl/vuosi	<p>Palvelun käyttäjien osallistuminen hankintojen valmisteluun mittarin osalta tavoitetasoksi oli asetettu 7 kpl /vuosi ja toteuma on 4/kpl vuosi. tavoitetaso ei toteutunut, koska epähuomiossa lähtötasossa oli huomioitu myös sosiaali- ja terveydenhuollon hankinnat. Oikea tavoitetaso olisi ollut 5 kpl/vuosi.</p> <p>Tilapalvelut osallistaa koulujen ja päiväkotien rakennusurakoiden valmistelussa opettajia, päiväkodin henkilöstöä, vanhempia ja lapsia. Vuonna 2023 oli kolme päiväkotiturakkaa ja yksi koulu-urakka.</p>
Työ ja toimeentulo	2.Edistämme hankinnoilla muita heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä	2.1 Työllistämisehdon sisältäviä hankintoja kpl/ vuosi	4 kpl/vuosi	5 kpl/vuosi	<p>Työllistämisehdon sisältävien hankintojen toteuma oli 5 kpl/vuosi eli tavoitetaso ylittyi yhdellä hankinnalla. Toteutettamme konsernitaseista työllisyyspolitiikka eli työllistämisehtoa on käytetty Tilapalveluiden, kaupunkiympäristön palvelualueen ja Niiralan Kulma Oy:n (konserniyhtiö) hankinnoissa.</p>

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	3. Alueellisen elinvoiman mahdollistaminen hankintojen suunnitelmallisuudella, avoimuudella, markkinavuoropuheluilla, markkinakartoituksilla ja hankintoja jakamalla tarkoituksenmukaisiin kokonaisuuksiin siten, että pk-yritykset huomioidaan hankinnoissa.	3.1 Hankintojen aluetaloudellinen vaikuttavuus Kuopion kaupungin hankinnat yrityksiltä *)	Kuopion alue 61 % < Pohjois-Savo 6 % <	Kuopion alue 58 % Pohjois-Savo 4 %	Ostolaskuanalyysin avulla tarkastellaan hankintojen aluetaloudellisia vaikutuksia (€, sis. Alv sekä %). Ostolaskuanalyysi vuodelta 2023 on julkaistu www.sivuilla Vuonna 2023 Kuopion alueelta ostettiin 58 % ja Pohjois-Savon alueelta 4 %. Tavoitetasoon ei aivan päästy. Edellisvuoteen verrattuna molemmissa luvuissa oli pientä laskua, mikä selittynee osaltaan hyvinvointialueen muutoksella.
Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittyminen	4. Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistäen innovaatiomyönteisen ja elinvoimaisen markkinan syntymistä.	4.1 Hankinnat, joissa syntyy innovatiivisia menetelmiä tai ratkaisuja Osuus kaikista kynnysarvon ylittävistä hankinnoista **)	35 %/vuosi	21 %/vuosi	Hilmassa kilpailutettuja hankintoja oli 29 kpl, joista innovatiivisten hankintojen osuus 21 %. Innovatiivisten hankintojen osuus on tavoitetasoa alhaisempi, koska Sansia on tehnyt vuonna 2023 tarkempaa sisäistä ohjeistusta vaikuttavuuskysymysten (Hilman tilastotiedot) vastaamiseen. Tulosten luotettavuus tulee paranemaan jatkossa yhtenäisen tekemisen myötä. (Sansialta saatu tiedot ovat ajalta 01-08/2023. Loppuvuoden tietoja ei ole saatavilla eForms-uudistuksen takia).

*) Ostolaskujen toimittajan postinumeron mukaan

**) Kuopion kaupungin kynnysarvon ylittävät hankinnat ml. yhteishankinnat ja puitejärjestelyt (ei sisälly puitejärjestelyiden sisällä tehdyt minikilpailutukset)

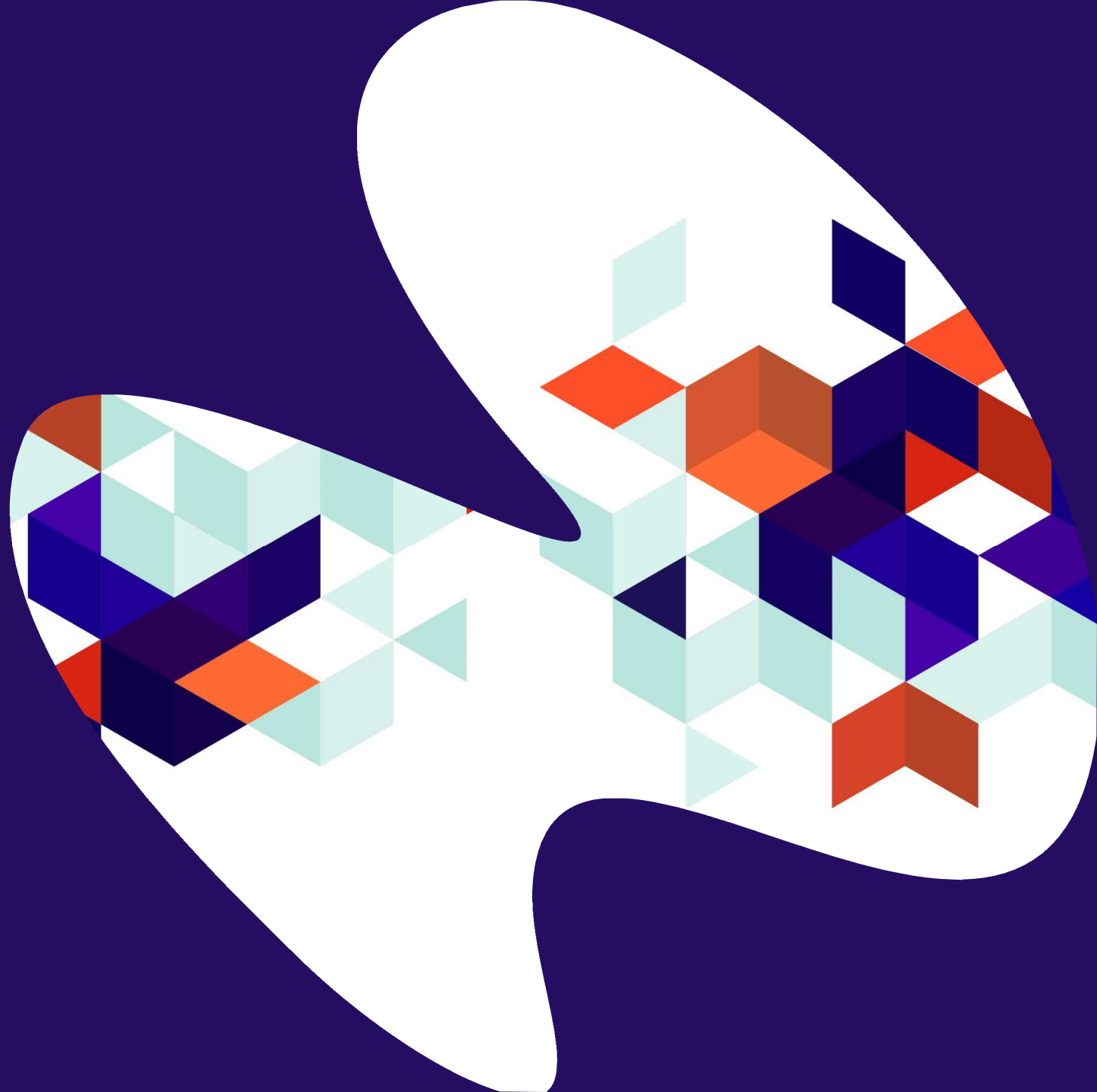
Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Kiertotalous ja resurssiviisuus	5. Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	5.1 Ympäristökriteerit sisältävien hankintojen osuus hankinnoista %/ vuosi	40 %/vuosi	41 %/vuosi	Hilmassa kilpailutettuja hankintoja oli 29 kpl, joista ympäristökriteerinen osuus oli 41 %, mikä on prosenttien verran suurempi kuin tavoitetaso. Ympäristökriteerien käyttöä tehostetaan hankinnoissa SISU-hankkeen myötä. Hanke kehittää ilmastoasioiden viestintää, seurantaa ja huomiointia kuntien tekemissä hankinnoissa. (Sansialta saatu tiedot ovat ajalta 01-08/2023. Loppuvuoden tietoja ei ole saatavilla eForms-uudistuksen takia).
Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky sekä luontokadon torjunta	6. Tarjoamme ilmastoviisasta, vastuullisesti ja lähellä tuotettua ruokaa	6.1 Lähiruoan (itäsuomalainen) osuus Servican kokonaisostoista %/ vuosi	10 %/vuosi	7,7 %/vuosi	Lähiruoan osuus kokonaisostoista oli 7,7 %. Kokonaisostot ovat kasvaneet merkittävästi edelliseen vuoteen Servican kasvun myötä. Kaikille ei ole mahdollista ottaa lähitoimittajaa logistiikan takia, eli se selittää miksi asetettua 10 % tavoitetasoa ei saavutettu.
Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky sekä luontokadon torjunta	7. Tarjoamme ilmastoviisasta, vastuullisesti ja lähellä tuotettua ruokaa	7.1 Kotimaisuusaste liha-, kala-, kasvis- ja maitotuotteille %/ vuosi	100 %/vuosi 18,5%/vuosi 75 %/ vuosi 100 %/ vuosi	100 %/vuosi 49,5 %/vuosi 83 %/ vuosi 100 %/ vuosi	Kotimaisuusaste lihan ja maitotuotteiden osalta on 100 %. Kalatuotteissa kotimaisuusaste nousi 49,5 %:iin, kun käytettiin järvikalamurua yhtenä sekä muita järvikalasta valmistettuja einestuotteita. Kasvistuotteiden osalta toteuma 83 %, eli kasvu on suuri tavoitetasoon nähden. Tämä johtuu siitä, että tuoreiden kasvien toimittaja ilmoittaa kotimaaksi Suomi, koska ne pilketaan ja pakataan Suomessa.

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Kestävä talous	8. Hankintaosaamisen lisääminen ja hankintayhteistyön kehittäminen	8.1 Itsearviointi toteutetaan vuosittain tukemaan organisaation hankintaosaamisen kehittämistä	1 krt/vuosi	1 krt/vuosi	Hankintaosaamisen arvioiminen toteutettiin hankintaosaamisen itsearviointikysely, jonka avulla selvitettiin hankintaosaamisen nykytila, vahvuudet ja kehittämistarpeet sekä hankintojen valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvät valmiudet. Vastausten perusteella kaupungin hankintaosaaminen on yleisesti melko hyvällä tasolla. Vahvuuksina nähdään vuorovaikutustaidot ja organisatoriset taidot. Kehittämiskohteiksi nousivat riskienhallinnan menetelmät ja niiden soveltaminen, hankintojen valmisteluun ja niiden toteuttamiseen sekä hankintasopimuksiin liittyviin taidot.
Kestävä talous	8. Hankintaosaamisen lisääminen ja hankintayhteistyön kehittäminen	8.2 Hankintafoorumin toiminnan kehittäminen: kokousten määrä/ vuosi	4 krt/vuosi	4 krt/vuosi	Hankintafoorumissa ovat mukana Kuopion Yrittäjät, Kuopion alueen kauppakamari, Sansia ja Kuopion kaupunki. Foorumin tavoitteena on viestinnän ja vuorovaikutuksen lisääminen kaupungin ja yritysten välillä. Vuonna 2023 pidettiin neljä kokousta tavoitteen mukaisesti.
Kestävä talous	9.Strategisesti merkittävät hankinnat kytketään toiminnan ja talouden suunnitteluun	9.1 Hankintojen 3-vuotissuunnitelmat on toteutettu, ja ne päivitetään vuosittain vuodesta 2024 alkaen (hankintasuunnitelmat toteutettu vuositasonalla)	3-vuotissuunnitelmat päivitetään vuosittain	3-vuotissuunnitelmat laadittu	Hankintojen 3-vuotissuunnitelmat on toteutettu ja julkaistu (3-vuotissuunnitelmat julkaistiin tänä vuonna ensimmäisen kerran). Ne päivitetään vuosittain.
Kestävä talous	10. Sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä tapa toimia ja toteuttaa huomioidaan tulevissa investointihankkeissa	10.1 Investoinneista 10 % täyttää vastuullisuuskriteerit	15 %/ vuosi	37 %/ vuosi	Tavoite on ylitetty. Investoinneista 37 % täyttää vastuullisuuskriteerit. Mittarin toteumaa tarkastellaan CEB:n rahoitusehdot täyttävien investointien vastuullisuuskriteereiden pohjalta, joissa kaupunki on sitoutunut väh. 10 %:iin.

KUOPIO

Hankintaohjelman
mittareiden
tavoitetaso 2024

Mittareiden tavoitetaso asettaminen vuodelle 2024

Mittareiden seuranta	Tavoite-taso 2023	Toteuma 2023	Tavoitetaso 2024	Vastuutaho
1.1 Palvelun käyttäjien osallistuminen hankintojen valmisteluun kpl /vuosi	7 kpl/vuosi	4 kpl/vuosi	5 kpl/vuosi	Sansia, palvelu-alueet ja Tila-palvelut
2.1 Työllistämisehdon sisältäviä hankintoja kpl/vuosi	4 kpl/vuosi	5 kpl/vuosi	4 kpl/vuosi	Työllisyyspalvelut
3.1 Hankintojen aluetaloudellinen vaikutavuus Kuopion kaupungin hankinnat yrityksiltä %	Kuopion alue 61 % < Pohjois-Savo 6 % <	Kuopion alue 58 % < Pohjois-Savo 4 % <	Kuopion alue 61 % < Pohjois-Savo 6 % <	TAO
4.1 Hankinnat, joissa syntyy innovatiivisia menetelmiä tai ratkaisuja Osuus kaikista kynnysarvon ylittävistä hankinnoista %/vuosi	35 %/vuosi	21 %/vuosi	35 %/vuosi	Sansia, palvelu-alueet ja Tila-palvelut
5.1 Ympäristökriteerit sisältävien hankintojen osuus kaikista kynnysarvon ylittävistä hankinnoista %/vuosi	40 %/vuosi	41 %/vuosi	40 %/vuosi	Sansia, palvelu-alueet ja Tila-palvelut
6.1 Lähiruuan (itäsuomalainen) osuus Servican kokonaisostoista %/vuosi	10 %/vuosi	7,7 %/vuosi	10 %/vuosi	Servica
7.1 Kotimaisuusaste liha-, kala-, kasvis- ja maitotuotteille %/ vuosi lihatuotteet x %/ vuosi kalatuotteet x %/ vuosi kasvistuotteet x %/ vuosi maitotuotteet x %/ vuosi	%/vuosi 100 %/ 2023 18,5 %/ 2023 75 %/ 2023 100 %/ 2023	%/vuosi 100 %/ vuosi 49,5 %/ vuosi 83 %/ vuosi 100 %/ vuosi	%/vuosi 100 %/ vuosi 50 %/ vuosi 85 %/ vuosi 100 %/ vuosi	Servica
8.1 Itsearviointi toteutetaan vuosittain tukemaan organisaation hankintaosaamisen kehittämistä	1 krt/vuosi	1 krt/vuosi	1 krt/vuosi	TAO/Hankinnat
8.2 Hankintafoorumien toiminnan kehittäminen: kokousten määrä/ vuosi	4 krt/vuosi	4 krt/vuosi	4 krt/vuosi	TAO/Hankinnat
9.1 Hankintojen 3-vuotissuunnitelmat on toteutettu, ja ne päivitetään vuosittain vuodesta 2024 alkaen	3-vuotissuunnitelmat päivitetään vuosittain	3-vuotissuunnitelma päivitetty	3-vuotissuunnitelmat päivitetään vuosittain	TAO, palvelu-alueet ja Tila-palvelut
10.1 Investoinneista 10 % täyttää vastuullisuuskriteerit	15 %/vuosi	37 %/vuosi	35 %/vuosi	TAO, palvelu-alueet ja Tila-palvelut

Ehdotukset vuoden 2024 tavoitetasoiksi

- Tavoitetaso asettaminen vuodelle 2023 lähtötasoon nähden onnistui pääsääntöisesti hyvin, jonka vuoksi mittareiden tavoitetaso vuodelle 2024 voidaan pitää suurimmalta osin ennallaan.
- Muutetaan tavoitetasoa vastaamaan oikeaa lähtötasoa ja toteutunutta
  - 1.1/Palvelun käyttäjien osallistuminen hankintojen valmisteluun 7 kpl/vuosi → 5 kpl/vuosi
- Mittareiden 4.1 ja 5.1 tavoitteiden toteumassa on vain kahdeksan kuukauden tiedot, koska Sansialta saadut tiedot ovat ajalta 01-08/2023. Loppuvuoden tietoja ei ole saatavilla Hilman eForms-uudistuksen takia. Tavoitetaso pidetään ennallaan.
- Nostetaan tavoitetasoa vastaamaan toteutunutta
  - 7.1/kalatuotteet 18,5 % → 50 %
  - 7.1/kasvistuotteet 75 % → 85 %
  - 10.1/investointien vastuullisuuskriteerit 15 % → 35 %

- Hilmassa oli vuonna 2023 kilpailutettuja hankintoja 29 kpl